

Educació, societat i valors

Paraules pronunciades a l'acte inaugural de l'ampliació de Thau Sant Cugat

Teresa Triadú
Secretària adjunta a la Direcció General de la ICCIC

Frederic Raurell
Director general de la ICCIC

Joaquim Triadú
President del Patronat de la ICCIC

Paraules de benvinguda

Teresa Triadú
Secretària adjunta a la Direcció General de la ICCIC

Bon dia,
Consellera, conseller, alcaldessa, autoritats, president del Patronat i membres del Patronat de la Fundació ICCIC, director general de la ICCIC, director de l'Escola Thau Sant Cugat, Consell Directiu de la ICCIC, equip docent i no docent, famílies i alumnes de l'escola, senyores i senyors.

Benvinguts a l'acte inaugural de l'ampliació de l'Escola Thau Sant Cugat. Avui celebrem la majoria

d'edat d'una escola que va néixer el curs 1996-1697. Aquell any, un grup de persones entusiastes i il·lusionades i amb un projecte educatiu a oferir, vàrem iniciar el Thau de Sant Cugat. Permeteu-me, doncs, donar-los una especial benvinguda als qui, per diferents raons, ja no són a l'escola però que per una RAÓ, avui ens acompanyen.

Una RAÓ, amb majúscules, que justament fa molts pocs dies una d'aquestes persones m'ha fet arribar per escrit, ja que va marcar la seva vocació per la professió docent. Em permeto llegir-la en veu alta perquè defineix perfectament la nostra RAÓ de SER i d'entendre l'Escola (amb majúscules):

- Convèncer els alumnes és millor que obligar-los.
- A l'aula és millor la participació que el silenci.
- No hi ha dos alumnes iguals.
- Una escola és molt més que unes matèries i uns horaris.
- Les celebracions i les activitats diverses no són anecdòtiques.
- Els èxits col·lectius són més importants que els èxits individuals.
- Les classes magistrals no són l'eix vertebrador de cap matèria.
- Dins l'aula és possible treballar i passar-s'ho bé aprenent.
- Els alumnes tenen la capacitat de qüestionar-nos i avaluar-nos i això ens ajuda a millorar.
- La convivència i el respecte mutu són continguts tan importants com les equacions o la sintaxi.
- Paraules clau: exigència, humilitat, respecte, estimació i compromís.

Enhorabona!

Parlament de Frederic Raurell
Director general de la ICCIC

Consellera, conseller, alcaldessa, autoritats, president i membres del Patronat de la Fundació, director de l'Escola, professorat, mares i pares, alumnat, senyores i senyors.

L'acte que ens aplega avui és una continuació del projecte iniciat als anys cinquanta per la nostra institució, que ha perviscut amb vitalitat fins als nostres dies. Aquest projecte, vinculat estretament a un procés de renovació pedagògica, sempre ha format part d'un procés més ampli de reconstrucció nacional.

Al llarg de tots aquests anys, la Institució Cultural del CIC ha estat capdavantera en propostes innovadores en el camp educatiu. Per citar-ne un parell, l'Escola de Jardineres Educadores, antecessora de l'actual grau d'educació infantil, o l'Escola de Periodistes, on van estudiar molts dels professionals més reconeguts avui a Catalunya.

Aquestes i altres iniciatives educatives no haurien estat possibles sense les persones que amb el seu mestratge van liderar l'esforç col·lectiu. Per la vinculació a la Institució i a l'Escola Thau Sant Cugat del que va ser fundador, hem de citar en Joan Triadú. Sempre va ser un referent per la seva petjada educa-

tiva, que va fer palesa amb el seu exemple i els seus nombrosos escrits.

La seva activitat es va desenvolupar en diversos llocs de responsabilitat de la nostra Institució, però també en òrgans de responsabilitat educativa del país, com el Consell Escolar de Catalunya, en institucions d'àmbit cultural com Òmnium Cultural o en una tasca més discreta que es va traduir, per posar dos exemples, en la formació de nous mestres de llengua catalana i en l'ajuda a moltes escoles per poder tenir la primera biblioteca de llibres en català.

Avui, 30 de setembre de 2012, quan l'escola Thau de Sant Cugat arriba a la majoria d'edat, ens trobem un món ple de dificultats i incerteses. A la realitat econòmica que ens colpeix, s'hi afegeix una realitat cultural i política que reivindica un espai propi. Un món on la novetat tecnològica cada cop té una caducitat més ràpida i on la tecnologia i la ciència se sobrevaloren. Sembla que es menysté tot allò que té a veure amb les humanitats.

Si no hi reflexionem correm el risc que el llenguatge dels experts vagi substituint a poc a poc el llenguatge dels savis. Podríem arribar a ser una societat on cada cop tinguem més informació i més coneixements i menys saviesa i menys cultura. Una societat que no tingui en compte l'esperit.

Enfront d'aquesta realitat l'escola és la institució en què la comunitat confia la formació de petits i joves. La nostra tasca té una gran responsabilitat, però es basa en un projecte educatiu que compartim amb les nostres famílies.

Hi ha una tendència a traslladar moltes funcions al món escolar, però això ens pot fer perdre de vista les seves funcions essencials.

L'escola ha d'ajudar l'alumne a observar-se a si mateix, a descobrir en què pot reeixir i a estimular-lo a assolir el desenvolupament més elevat.

En aquest llarg procés, des dels primers anys de parvulari fins als darrers anys de la secundària, cada una de les edats cronològiques i mentals de l'alumnat demana una metodologia específica, que, a la vegada, ha de tenir presents els objectius de l'etapa en què es troben. El repte és fer-ho transmetent els valors inherents al rigor del coneixement.

No podem ensenyar als nostres alumnes competències com l'anàlisi, la síntesi o el pensament crític si no tenen la informació sobre la qual operar. Aquest coneixement previ és fonamental per afavorir la imaginació i el raonament.

Hem de tenir present que la font de tota creativitat és una memòria activa.

Certament que el món digital ens ha portat noves fonts d'accés a la informació, però per a una elaboració correcta caldrà haver treballat criteris de tria, ordenació i jerarquització d'aquesta informació.

Aquest procés demana molta atenció, i la millor activitat per educar-la és la lectura lenta i en silenci. Diversos estudis ens mostren que hi ha una correlació entre el rendiment escolar i el gust per la lectura, una correlació molt més estreta que la que hi ha entre rendiment escolar i nivell socioeconòmic.

L'escola ha d'ajudar a fer creïble que l'esforç de pensar bé paga la pena. L'alumnat hauria d'estar habituat a construir silenciosament les seves argumentacions, sense deixar-se arrossegar per la impaciència de l'opinió, i a reflexionar sobre els seus errors. Cal que fem comprendre que el diàleg és una conducta totalment oposada a l'opinió, atès que busca l'interès comú de trobar la veritat.

Però la formació en el sentit més ampli abasta també aspectes que són imprescindibles per a una formació com a persona: el coratge, com la capacitat de concentrar en un projecte les energies disponibles, i la perspectiva, com a contraposició a la immediatesa. No tot ho podem aconseguir amb rapidesa i, si no ho aconseguim, hem de tenir la capacitat de sobreposar-nos i continuar.

Aquests principis s'incorporen en el desplegament del currículum a les diverses etapes educatives, mantenint un equilibri entre àrees instrumentals, àrees de coneixement i àrees d'expressió. Cadascuna té una especificitat segons els objectius.

La nostra llengua i la nostra cultura són el referent en el nostre projecte educatiu. Dins d'aquest context dues àrees, però, tenen un tractament específic en el nostre projecte d'escola: l'àrea d'expressió, l'espai on l'alumnat pot expressar i desenvolupar la seva

personalitat en la vessant musical i plàstica, i l'àrea de llengües estrangeres, amb la presència contínua de la llengua anglesa i francesa, en què l'escola concentra més recursos, per la transcendència de la competència comunicativa al món actual.

Els objectius i els principis esmentats en aquestes paraules no es podrien dur a terme sense uns professionals docents, mestres i professors, reflexius, valents, coneixedors de la realitat que els envolta i a la vegada il·lusionats i amb projectes nous. Amb unes conviccions pedagògiques fermes, capaços d'estimular l'alumnat i el seu talent i de situar-se davant d'ells amb una barreja de tendresa i normes, que és l'estil responsable d'educar.

Permeteu-me que us digui que els tenim. Ells són els qui acompanyen el nostre alumnat i transformen les seves conviccions fatalistes en il·lusions optimistes, els qui ajuden a bastir els bons hàbits en el treball, els qui obren les portes dels adolescents al món adult, a la feina adulta, a la cultura dels adults. Són professionals que creuen en la seva missió i des d'aquí el nostre agraïment.

El nostre projecte no podria reeixir sense el suport de les mares i pares que comparteixen amb nosaltres el *nostre estil d'educar*. Es diu sovint que per educar un nen cal tota la comunitat, tota la tribu. Pensem que cal sobretot una bona tribu. El treball conjunt que mares i pares desenvolupen al costat de mestres i professors i de l'equip directiu, és un senyal d'aquest compromís en la tasca educativa que duem a terme tots plegats. El creixement del projecte de l'Escola Thau a Sant Cugat no seria possible sense aquesta confiança i aquest suport.

Aquesta tasca educativa no seria possible sense un marc físic adient. L'ampliació que avui inaugurem no és sols un conjunt més d'aules. Parteix d'una idea de fer l'escola més completa, amb equipaments que permetin a petits i adolescents gaudir d'un millor espai de vida escolar, d'esports i d'esbarjo, dins d'un clima de treball en el marc d'un medi natural.

Les noves aules, espais polivalents, espais d'esbarjo, camps d'esports, espais de treball del professorat i millora dels accessos de les famílies, ajudaran a aquesta finalitat. Els arbres que veiem a l'escola són els plantats en la primera i la segona fase de cons-

trucció i avui es veuen completats amb els que han plantat els nens i nenes aquest matí. Els primers alumnes ja no hi són, han seguit la seva trajectòria vital i aquells arbres s'han fet grans i esponerosos, com ben segur creixeran els que hem plantat avui juntament amb els nens i nenes que hi han participat.

Moltes gràcies.

**Parlament de Joaquim Triadú
President del Patronat de la ICCIC**

Consellera, conseller, alcaldessa, autoritats, membres del Patronat de la Fundació, director general de la Fundació, director del Thau de Sant Cugat, comunitat educativa de la Fundació, mestres,

mares i pares, alumnes del Thau de Sant Cugat, senyores i senyors.

Avui per a tots nosaltres és un dia de joia i d'esperança en el futur perquè pensem, com molta gent a Catalunya, que només podem enfrontar els difícils temps presents amb accions decidides com la que avui ens aplega aquí (la inauguració d'una important ampliació de les instal·lacions educatives de l'Escola Thau), ja que sols així amb un estat d'ànim positiu i un projecte engrescador, tindrem possibilitats com a entitat i, si se'm permet, també com a país, de tirar endavant amb èxit.

Algú podria afirmar que només invertint en educació ens en sortirem i això pot semblar una sentència

exagerada pel fet de ser inexacta, però en canvi sí que es pot afirmar amb rotunditat que si no invertim en educació no ens en sortirem en cap cas.

I així ho entén la Fundació Institució Cultural del CIC, que els darrers quatre anys ha fet un esforç molt important per millorar i ampliar les seves instal·lacions i per crear de nous espais educatius, com és el cas de l'Escola Joan Triadú al barri de Gràcia de Barcelona, o l'ampliació i la millora que avui inaugurarem aquí a Sant Cugat. I aprofito aquest moment per fer un breu parèntesi i reconèixer públicament la molt bona feina que han fet tant l'equip d'arquitectes (gràcies Enric Batlle i Goretti Guillén), com també l'empresa constructora Novantia del Grup COPCISA (gràcies Eloi Carbonell i tota la teva gent). I gràcies als mestres i als alumnes per la paciència durant els dos anys de rebombori.

Reprenç el fil. La nostra única raó de ser com a fundació sense ànim de lucre és potenciar més i millor l'educació del nostre país i fer-ho exigint-nos els nivells de qualitat, que no de luxe o elitisme, que considerem òptims per assolir uns resultats acadèmics idonis a les necessitats actuals tan i tan canvi-

ants. Aquestes necessitats han de tenir en compte que el futur laboral i professional dels nostres joves ja no és avui només el seu entorn més pròxim, sinó que ho és també el món.

Nosaltres, la Fundació CIC, som una entitat que el 2013 farem 60 anys d'història i que ha pogut tirar endavant gràcies a mantenir-se fidel al seu ideari fundacional, al treball constant dels seus bons professionals i a la confiança de generacions de pares i mares en encarregar-nos la formació dels seus fills. Aquesta és la nostra força. Des de l'inici la nostra vocació ha estat la cultura i la pedagogia. En definitiva fer escola. I no sense dificultats.

Les dificultats per fer-ho també hi són, bé sigui per la necessitat d'adaptar-se constantment als canvis de la societat que vivim i a la situació econòmica o bé també per haver de superar els cada cop més imaginatius entrebancs burocràtics que se'ns posen al davant, però res a veure ni de lluny amb l'heroïcitat i la valentia que van demostrar els qui al començament dels anys cinquanta del segle passat van decidir emprendre aquest viatge, que ens porta fins a la realitat que veiem avui aquí.

Ara, el 2012, hi ha més de 500 persones exercint professionalment a les nostres escoles i més de 8.500 alumnes que segueixen alguna de les nostres múltiples activitats educatives o de formació. És una mostra palpable de la vitalitat de la societat civil catalana, que és capaç de promoure i mantenir iniciatives en el camp educatiu com també ho fan d'altres en el terreny social, assistencial o sanitari, amb una clara voluntat de servei al país.

Per fer-ho, moltes d'elles tenen una raó o un ideari. Aquest és també el nostre cas. Ideari que va ser posat al dia, ara fa pocs anys, per un bon amic de la casa, antic patró i professor de la institució, en Francesc Torralba, ideari que segueix plenament vigent i ens dóna el sentit de seguir fent escola. Les línies bàsiques del nostre ideari són:

- La catalanitat en el sentit que ningú no pot ser reconegut enlloc del món sense prèviament ser d'algun lloc. I aquest ser té un component cultural i lingüístic que cal preservar i potenciar. No es pot voler abraçar el tot sense abans ser-ne una part. Només amb fortes arrels els arbres poden créixer, fer-se grans i abastar l'horitzó.
- Sense ser una fundació de caràcter confessional abracem el pensament cristià en la vessant tant de petja cultural pròpia com del profund ecumenisme impulsat per Joan XXIII, que impregna la nostra manera d'exercir la laïcitat.
- L'obertura al món amb la incorporació de tots els coneixements tecnològics i científics que es van produint, i l'aprenentatge obligatori d'almenys dos idiomes estrangers (anglès i francès) en l'ensenyament reglat, a més dels idiomes oficials a Catalunya, i amb opció a altres llengües estrangeres optatives (alemany, etc.) impartides per l'Escola d'Idiomes de la Fundació.
- L'impuls d'una pedagogia participativa, integral i personalitzadora que estigui a l'avantguarda dels corrents pedagògics europeus, que entronca amb la gran tradició pedagògica catalana de Flos i Calcat, Eladi Homs, Alexandre Galí, Pau Vila, Maria Rúbies i tants d'altres. I, per tant, a la recerca de l'excel·lència pedagògica i acadèmica però clarament allunyada d'un elitisme excoient, antisocial i desintegrador. Sempre diem que el centre de la nostra acció és l'infant, l'adolescent o el jove en formació. El focus ha d'estar centrat en ells. Només això ens fa ser escola.

Això em porta a afirmar que el millor sistema educatiu no és sempre aquell on hi ha més inversió o més despesa per alumne, ni aquell que cada cop té més i més personal en sentit purament numèric, ni tant sols aquell que té les millors instal·lacions o les tecnologies més modernes, sinó el sistema educatiu en què les fronteres entre família i escola, i entre escola i entorn social, queden entrellaçades amb un doble i sòlid corrent: el que des del coneixement mutu cadascú respecta el rol i la llibertat d'acció de l'altre, i el que busca simultàniament la *complicitat* (i subratllo aquesta paraula) en la formació dels nois i noies com un esforç comú però en què cap part pot delegar les seves obligacions en l'altre.

En aquest punt de trobada entre família i escola, des de la Fundació pensem que té una funció primordial el paper del mestre. El Patronat, i jo en nom seu, vol manifestar el seu agraïment als mestres i professors de la Institució per l'esforç diari no sols per la feina a l'aula sinó també per la preocupació a elaborar i aplicar el que hem anomenat i publicat en forma de llibre: «El nostre estil d'educar». Una guia de la nostra manera d'entendre la pedagogia elaborada amb l'esforç i el temps de molts professionals i que, sent com és un document viu, ens ajuda a saber marcar el rumb dels nostres objectius pedagògics i a donar cohesió a la nostra feina dia a dia.

El mestre i el professor són uns professionals que tenen una forta pressió que cal tenir en compte, i ens cal a tots, sobretot als qui som pares, donar-los el màxim suport, ja que, d'una banda, cal formar en coneixements els alumnes i, de l'altra, formar-se ells mateixos, permanentment, tant en els continguts que imparteixen com en les maneres d'educar. I han de saber trobar el punt just entre el bon ambient a l'aula i la necessària autoritat i jerarquia que cal també saber exercir quan toca.

Hem de saber que la funció educadora és fonamentalment i és principalment una tasca dels que som pares, i que no en podem fer delegació absoluta en favor del mestre, ja que no és aquesta la seva principal funció envers l'infant, sinó la de transmetre coneixements i hàbits d'aprenentatge.

En aquest sentit vull remarcar el paper positiu i fonamental que en aquesta relació família-escola estan duent a terme tant el Consell Escolar com l'AMPA de l'Escola, que permeten una relació fluida i una col-

laboració intel·ligent i franca entre famílies i escola. Ens caldria que aquest reconeixement i estima als mestres fos un sentir de tota la societat, però que també els mestres i professors d'arreu del país se'n volguessin fer mereixedors. Una societat que no valora i no estima els seus mestres no pot progressar en convivència social, ni tampoc pot pretendre millorar el seu capital humà.

Aquesta importància de la tasca dels mestres em porta a recordar una reflexió que el meu pare, Joan Triadú, va escriure l'any 1938 en plena Guerra Civil en el seu dietari de joventut quan era mestre de català a Granollers, amb tant sols 17 anys. Un text que diu així: «Quan sóc a l'escola treballant, a dins la classe, sóc feliç. Sembla que una professió així ha d'omplir tota una vida al qui la sàpiga estimar. La vida a la classe es basa en el nervi del mestre, en el cor del mestre, en l'ànima del mestre, coses impalpables que han d'arribar als alumnes. La classe és el resultat d'una col·laboració constant. El mestre ha d'escalfar els refredaments; ha d'animar els desanimats, ha d'ajudar els reressegats, i ha de donar vida a la classe i fer-la agradable, engrescadora. Però per poder fer tot això al mestre li cal estimar l'escola i estimar els infants.» Fi de la cita.

Permeteu-me ara, però, fer uns breus apunts històrics sobre el Thau de Sant Cugat per situar els qui no coneixen el relat de com amb Déu i ajut hem arribat fins aquí.

L'abril del 1994, ara fa més de 18 anys, un grup de famílies de Sant Cugat encapçalades per en Jordi Montserrat (gràcies Jordi per ser avui aquí), es van adreçar a Joan Triadú, aleshores director general de la Institució, perquè la Fundació obrís una escola a Sant Cugat. La primera resposta va ser que ja s'organitzarien autocars per anar al Thau de Barcelona, com tantes altres escoles de Sarrià, Pedralbes o les Corts ja fan habitualment. Això no va convèncer els entusiastes pares i no sense temences, riscos econòmics i dubtes sobre la receptivitat de Sant Cugat, el Patronat de la Fundació, presidit aleshores per la fundadora del CICF, Maria Rosa Farré-Escofet, i a proposta de Joan Triadú, va decidir tirar endavant el projecte. En aquest punt cal recalcar també els noms d'Oriol Vidal, Aleix Carrió, Valentí Feixas, Jesús Diego, Enric Masllorens i Teresa Triadú, que van ser els responsables de pilotar el projecte i

posar-lo en marxa els primers anys. Gràcies a tots vosaltres i benvinguts a aquest acte.

El 1995, Maria Rosa Farré i Joan Triadú van posar-ne la primera pedra, i el setembre del 1996 ja es començaven les classes amb poc més de 120 alumnes.

Posteriorment s'han fet algunes ampliacions per donar cabuda al poliesportiu i nous aularis, però avui ho arrodonim amb la fase final i més completa, que corona un projecte que va néixer ara fa 16 anys. Aquesta darrera fase, que si bé ja estava imaginada en el projecte inicial, no era objecte de cap pressa per endegar-ho. Tot i així, en la commemoració del desè aniversari de l'Escola, en un acte molt emotiu al claustre del monestir de Sant Cugat, l'any 2006, l'aleshores alcalde Lluís Recoder ens va incitar a acabar aquesta darrera fase i a donar cabuda a una tercera línia, que segons el seu criteri seria molt positiu per a Sant Cugat. Tant és així que uns anys més tard (2009) el mateix alcalde i també la regidora Esther Salat es van adreçar per escrit al Departament i al mateix conseller Maragall per impulsar aquesta ampliació de línia.

No ha estat, però, fins l'any passat que la consellera Irene Rigau, impulsant activament els temes pendents de resoldre per part del Departament, va donar llum verda a aquesta petició de tercera línia, realitzada tant per la Fundació del CIC com pel mateix Ajuntament.

Ara som aquí gràcies a l'esforç d'una Fundació que obtindrà el seu millor premi si la major part dels alumnes que han passat per l'Escola s'emporten com a bagatge personal no sols un catàleg extens de nous coneixements sinó que surtin com homes i dones amb una personalitat robusta, capaç d'avançar amb confiança en el nostre món amb les eines i els valors que els anys d'aprenentatge al Thau els han posat a l'abast. I tot això basat en l'esforç personal, el rigor acadèmic i el treball escolar que impulsa la joia d'aprendre en un entorn on aquests valors siguin estandard.

I acabo. Aquesta inauguració d'avui és una fita que feia molta il·lusió al meu pare de poder-la veure algun dia. Però tal dia com avui d'ara fa dos anys, un 30 de setembre, va morir precisament poca estona abans que fos previst que participés en un

acte semblant al d'ara: la inauguració de la nova escola a Gràcia de la Fundació del CIC. L'acte es va fer igualment, tal com ell hagués volgut, amb la presència del conseller Ernest Maragall i de l'aleshores diputada Irene Rigau.

Per aquest motiu, des de l'Escola Thau de Sant Cugat (gràcies Ricard Bahí), vam voler retre un petit homenatge a Joan Triadú pel seu impuls inicial a l'Escola amb un gest artístic que quedarà integrat en aquest amfiteatre que avui inaugurem. Es tracta d'una magnífica reproducció, obra del ceramista Jordi Aguadé, de l'ex-libris que el meu pare utilitzava per catalogar els llibres de la seva extensa biblioteca personal. Quina millor petja ens pot deixar de testimoni que el seu ex-libris, que és el símbol que caracteritza el plaer per la lectura, que ell sempre va procurar d'inculcar als seus alumnes en la tasca de mestre.

Voldria acabar aquest parlament amb un paràgraf que apareix en el seu darrer llibre Textos i pretextos,

que defineix com ell entenia el sentit profund del mestratge que impartia al CIC i les escoles Thau:

«Un dia de Sant Jordi de 2004, un articulista escrivia a l'Avui: "Fa molts anys estudiava al CIC, feia primer de BUP i el meu director, Joan Triadú, va interrompre de sobte una classe i ens va dir que ens venia a exigir no un requisit per passar el curs sinó un destí, el destí que fóssim capaços de construir un país on mai més ningú, per dir el que pensa, pogués ser empresonat... i no he oblidat mai el mandat del director de l'escola."»

Que aquest afany de formar homes i dones lliures en pensament i en acció que va marcar obsessivament la tasca de Joan Triadú i de tants altres pedagogs que ens han deixat el seu llegat i mestratge, sigui un referent constant en aquestes aules que avui inaugurem i també, si és possible, en les aules de tot el país.

Moltes gràcies.